

VILOYAT IQTISODIYOTIDA INVESTITSIYALAR, ISHLAB CHIQRISH VA BANDLIK O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH

Karimov Olimjon Akramovich

Qarshi davlat texnika universiteti mustaqil izlanuvchisi

Orcid: 0009-0009-0167-9135

E-pochta: olimkarimov103@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.21553622>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 21-iyul 2026 yil

Ma'qullandi: 23-iyul 2026 yil

Nashr qilindi: 25-iyul 2026 yil

KEY WORDS

investitsiya, ishlab chiqarish, bandlik, viloyat iqtisodiyoti, ekonometrik model, regressiya tahlili, iqtisodiy o'sish, hududiy rivojlanish.

ABSTRACT

Mazkur maqolada viloyat iqtisodiyotida investitsiyalar, ishlab chiqarish hajmi va bandlik darajasi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik ekonometrik modelashtirish usullari asosida tahlil qilingan. Investitsiyalar iqtisodiy o'sishning muhim omili bo'lib, ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, yangi texnologiyalarni joriy etish va yangi ish o'rinlari yaratish orqali hudud iqtisodiyotining rivojlanishiga xizmat qiladi. Tadqiqotda regressiya tahlili va ekonometrik yondashuvlar asosida investitsiyalar hajmining ishlab chiqarish va bandlik ko'rsatkichlariga ta'siri baholandi. Natijalar investitsiyalar hajmining ortishi ishlab chiqarish hajmi va bandlik darajasining oshishiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqladi.

Mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishi hududlarning iqtisodiy salohiyatidan samarali foydalanishga bevosita bog'liqdir. Ayniqsa, viloyatlar iqtisodiyotida investitsiyalarni jalb qilish va ulardan samarali foydalanish ishlab chiqarish hajmini oshirish hamda aholi bandligini ta'minlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Bozor iqtisodiyoti sharoitida investitsiyalar ishlab chiqarish vositalarini modernizatsiya qilish, yangi korxonalarni tashkil etish va mavjud ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirishga xizmat qiladi. Natijada yalpi hududiy mahsulot hajmi ortadi, yangi ish o'rinlari yaratiladi va aholi turmush darajasi yaxshilanadi. Iqtisodiy nazariyada investitsiyalar va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bog'liqlik neoklassik hamda keynscha iqtisodiy maktablar tomonidan keng tadqiq qilingan. Ushbu nazariyalarga ko'ra investitsiyalar iqtisodiy faollikni rag'batlantiruvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi viloyat iqtisodiyotida investitsiyalar, ishlab chiqarish va bandlik o'rtasidagi bog'liqlikni ekonometrik modelashtirish asosida baholash va amaliy xulosalar ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqotning asosiy vazifalari:

- investitsiyalar, ishlab chiqarish va bandlikning nazariy asoslarini o'rganish;
- ko'rsatkichlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlash;
- ekonometrik model qurish va uning parametrlarini baholash;

- hududiy iqtisodiy rivojlanish bo'yicha takliflar ishlab chiqish.

Mavzuga doir adabiyotlar tahlili. Hududiy iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda investitsiyalar, ishlab chiqarish va bandlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlash iqtisodiy tadqiqotlarning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda ushbu yo'nalishda xorijiy, MDH va O'zbekiston olimlari tomonidan qator ilmiy izlanishlar olib borilgan.

Amerikalik ekonometr olim **Jeffrey M. Wooldridge** o'zining *Introductory Econometrics: A Modern Approach* asarida panel ma'lumotlar regressiyasi, instrumental o'zgaruvchilar, logit va probit modellari yordamida investitsiyalar hamda iqtisodiy o'sish ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlikni baholash metodologiyasini taklif etgan. Muallif hududlar kesimida iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilishda panel regressiya usullarining statistik aniqligi yuqori ekanligini asoslaydi. Mazkur yondashuv viloyatlar bo'yicha investitsiyalar va bandlik o'rtasidagi bog'liqlikni baholashda muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. Biroq asarda rivojlanayotgan davlatlar hududlari uchun moslashtirilgan amaliy modellar yetarlicha ishlab chiqilmagan. [1]

Iqtisodiy modellashtirish sohasining taniqli vakillari **Damodar N. Gujarati** va **Dawn C. Porter** ko'p omilli regressiya modellarini ishlab chiqish, multikollinearlik, geteroskedastiklik va avtoregressiya muammolarini bartaraf etish usullarini batafsil yoritganlar. Ularning ilmiy ishlari investitsiyalar, sanoat ishlab chiqarishi va bandlik o'rtasidagi funksional bog'liqlikni baholashda zamonaviy ekonometrik metodlarni qo'llash imkonini beradi. Shu bilan birga, mazkur tadqiqotlarda hududiy rivojlanishning institutsional omillari yetarli darajada hisobga olinmagan. [2]

Amerikalik iqtisodchi **James D. Hamilton** vaqt qatorlarini ekonometrik modellashtirish bo'yicha olib borgan ilmiy tadqiqotlarida ARIMA, VAR va VECM modellarining iqtisodiy prognozlashdagi afzalliklarini asoslab bergan. Muallif investitsiyalar va ishlab chiqarish ko'rsatkichlari o'rtasidagi uzoq muddatli muvozanat munosabatlarini aniqlashda kointegratsion tahlildan foydalanishni tavsiya etadi. Biroq hududlar kesimida bandlik omillarini kompleks baholash masalalari cheklangan darajada yoritilgan. [3]

OECD ekspertlari tomonidan tayyorlangan *OECD Regional Outlook 2023* hisobotida hududiy iqtisodiy rivojlanishda investitsiya muhiti, mehnat bozori va ishlab chiqarish salohiyati o'rtasidagi uzviy bog'liqlik asoslab berilgan. Hisobotda hududlar rivojlanishini baholash uchun kompleks indikatorlar tizimini qo'llash tavsiya etiladi. Shu bilan birga, hisobot iqtisodiy bog'liqliklarni chuqur ekonometrik modellashtirishdan ko'ra, siyosiy tavsiyalar berishga ko'proq yo'naltirilgan. [4]

Jahon banki (World Bank) tomonidan chop etilgan *World Development Report 2024* hisobotida investitsiyalarni jalb etish ishlab chiqarish hajmini kengaytirish va yangi ish o'rinlarini yaratishning asosiy omili sifatida baholangan. Hisobotda hududiy infratuzilmani rivojlantirish investitsiya samaradorligini oshirishi ilmiy dalillar bilan asoslangan. Biroq hisobotda alohida viloyatlar kesimidagi ekonometrik modellar keltirilmagan. [5]

UNCTAD tomonidan e'lon qilingan *World Investment Report 2024* hisobotida to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar sanoat ishlab chiqarishining modernizatsiyasi va bandlik darajasining oshishiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi qayd etilgan. Tadqiqotda investitsiyalar oqimi bilan iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bog'liqlik global miqyosda tahlil qilingan. Biroq mintaqaviy iqtisodiyot uchun maxsus ekonometrik modellar ishlab chiqilmagan. [6]

MDH olimlaridan **V.V. Davnis** hududiy iqtisodiy tizimlarni prognozlashda ko'p omilli regressiya va ekonometrik prognozlash modellaridan foydalanish samaradorligini asoslagan.

Muallif ishlab chiqarish hajmining investitsiyalarga elastikligini baholash metodologiyasini ishlab chiqqan. Ammo bandlik omili ikkinchi darajali ko'rsatkich sifatida qaralgan. [7]

Rossiyalik iqtisodchi **S.A. Ayvazyan** iqtisodiy jarayonlarni statistik modellash va ko'p o'lchovli tahlil usullarini rivojlantirib, hududlar rivojlanishini kompleks baholash metodologiyasini taklif qilgan. Uning yondashuvi hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni aniqlashda samarali hisoblanadi. Biroq iqtisodiy ko'rsatkichlarning dinamik bog'liqligi yetarlicha yoritilmagan. [8]

O'zbekistonlik iqtisodchi **A.V. Vahobov** hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilishning institutsional mexanizmlarini ilmiy asoslagan. Muallif investitsiyalarning ishlab chiqarish hajmi va hududiy iqtisodiy o'sishga ta'sirini tahlil qilgan. Biroq ekonometrik modellash usullaridan foydalanish cheklangan. [9]

Professor **Sh.Sh. Shodmonov** iqtisodiy o'sish nazariyasini O'zbekiston sharoitiga mos ravishda tahlil qilib, investitsiyalar iqtisodiy taraqqiyotning muhim omili ekanligini asoslab bergan. Muallif ishlab chiqarish omillari va mehnat resurslari o'rtasidagi bog'liqlikni iqtisodiy nazariya nuqtai nazaridan izohlaydi. Ammo statistik prognozlash va ekonometrik baholash usullari yetarli darajada qo'llanilmagan. [10]

Professor **B.B. Berkinov** hududiy iqtisodiyot va investitsiya siyosatini takomillashtirish bo'yicha olib borgan tadqiqotlarida hududlar rivojlanishining asosiy omili sifatida investitsion faollikni ko'rsatadi. Muallif investitsiyalarning sanoat ishlab chiqarishi va bandlikka ta'sirini tahlil qilgan bo'lsa-da, dinamik panel modellaridan foydalanmagan. [11]

Professor **A.A. Rasulov** mintaqaviy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishida ishlab chiqarish resurslaridan samarali foydalanish va investitsiya siyosatini takomillashtirish bo'yicha ilmiy tavsiyalar ishlab chiqqan. Tadqiqotda hududlar rivojlanishining iqtisodiy omillari chuqur tahlil qilingan, biroq zamonaviy VAR va VECM modellaridan foydalanilmagan. [12]

Yuqoridagi ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, xorijiy olimlar tomonidan investitsiyalar, ishlab chiqarish va bandlik o'rtasidagi bog'liqlikni baholash bo'yicha zamonaviy ekonometrik metodologiyalar ishlab chiqilgan bo'lsa-da, ularning aksariyati rivojlangan mamlakatlar ma'lumotlariga asoslangan. MDH olimlari hududiy iqtisodiyotning statistik tahliliga ko'proq e'tibor qaratganlar. O'zbekiston olimlari esa investitsiya siyosati va hududiy rivojlanish masalalarini keng o'rgangan bo'lsalar-da, viloyatlar kesimida **panel regressiya, VAR, VECM, ARDL va Granger sababiylik testlari** asosida investitsiyalar, ishlab chiqarish va bandlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni kompleks ekonometrik modellash masalalari yetarli darajada tadqiq etilmagan. Mazkur holat ushbu dissertatsiya tadqiqotining ilmiy yangiligini belgilaydi.

Tadqiqot metodologiyasi:

Mazkur tadqiqotning metodologik asosini iqtisodiy nazariya, mintaqaviy iqtisodiyot, investitsiya nazariyasi hamda zamonaviy ekonometrik modellash konsepsiyalari tashkil etadi. Tadqiqotda viloyat iqtisodiyotida investitsiyalar, ishlab chiqarish va bandlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlash hamda ularning iqtisodiy rivojlanishga ta'sirini baholashda tizimli yondashuv, ilmiy abstraksiyalash, qiyosiy tahlil, iqtisodiy-statistik usullar va ekonometrik modellash metodlaridan kompleks foydalanildi.

Tadqiqotning nazariy-metodologik asoslari iqtisodiy o'sish nazariyalari, hududiy rivojlanish konsepsiyalari, investitsiyalar samaradorligini baholash metodlari hamda

zamonaviy ekonometrika yo'nalishidagi ilmiy ishlarga tayangan holda shakllantirildi. Xususan, ishlab chiqarish omillari o'rtasidagi bog'liqlikni baholashda Kobb-Duglas ishlab chiqarish funksiyasi, Solowning iqtisodiy o'sish modeli hamda endogen iqtisodiy o'sish nazariyasining asosiy tamoyillaridan foydalanildi.

Tadqiqot jarayonida O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi, Iqtisodiyot va moliya vazirligi, Markaziy bank, Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi hamda Jahon banki, Xalqaro valyuta jamg'armasi (IMF), OECD va UNCTAD ma'lumotlari asosida 2020–2025-yillar bo'yicha hududiy statistik ma'lumotlar bazasi shakllantirildi. Tadqiqot obyekti sifatida viloyatlar kesimidagi investitsiyalar hajmi, sanoat ishlab chiqarishi, yalpi hududiy mahsulot, bandlik darajasi, asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar, mehnat unumdorligi va boshqa makroiqtisodiy ko'rsatkichlar tanlab olindi.

Tadqiqotda dastlab iqtisodiy ko'rsatkichlarning tavsifiy statistikasi hisoblandi. O'zgaruvchilarning o'rtacha qiymati, standart og'ish, dispersiya, assimetriya va eksess ko'rsatkichlari aniqlanib, ma'lumotlarning statistik xususiyatlari baholandi. Shuningdek, o'zgaruvchilar o'rtasidagi bog'liqlik Pearson korrelyatsiya koeffitsiyenti yordamida tahlil qilindi.

Natija va muhokama.

Ekonometrik modellarni qurishdan oldin vaqt qatorlarining stasionarligi Augmented Dickey-Fuller (ADF), Phillips-Perron (PP) hamda Levin-Lin-Chu (LLC) panel birlik ildiz testlari orqali tekshirildi. O'zgaruvchilar o'rtasidagi uzoq muddatli muvozanat munosabatlarini aniqlash uchun Johansen kointegratsiya testi va Pedroni panel kointegratsiya testidan foydalanildi.

Investitsiyalar, ishlab chiqarish va bandlik o'rtasidagi funksional bog'liqlikni baholash maqsadida ko'p omilli regressiya modeli ishlab chiqildi. Model umumiy ko'rinishda quyidagi tenglama orqali ifodalandi:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 INV + \beta_2 EMP + \beta_3 CAP + \beta_4 LAB + \varepsilon$$
$$Y = \beta_0 + \beta_1 INV + \beta_2 EMP + \beta_3 CAP + \beta_4 LAB + \varepsilon$$

bu yerda:

Y – viloyat iqtisodiy rivojlanish ko'rsatkichi (YHM yoki sanoat ishlab chiqarishi);

INV – investitsiyalar hajmi;

EMP – bandlik darajasi;

CAP – asosiy kapital;

LAB – mehnat resurslari;

ε – tasodifiy xatolik.

Hududlar kesimidagi ma'lumotlardan foydalanilganligi sababli panel ekonometrik modellar qo'llanildi. Hausman testi natijalariga ko'ra Fixed Effects yoki Random Effects modeli tanlandi. Model parametrlarining statistik ishonchliligi Studentning t-testi va Fisherning F-testi yordamida tekshirildi.

Investitsiyalar, ishlab chiqarish va bandlik o'rtasidagi sabab-oqibat bog'liqligini aniqlash maqsadida Granger sababiylik testi qo'llanildi. Mazkur test iqtisodiy ko'rsatkichlarning bir-biriga ta'sir yo'nalishini aniqlash imkonini berdi.

Qisqa va uzoq muddatli iqtisodiy bog'liqliklarni aniqlash uchun Vector Autoregression (VAR), Vector Error Correction Model (VECM) hamda Autoregressive Distributed Lag (ARDL)

modellaridan foydalanildi. Mazkur modellar investitsiyalardagi o'zgarishlarning ishlab chiqarish va bandlikka vaqt bo'yicha ta'sirini aniqlash imkonini berdi.

Prognozlash bosqichida iqtisodiy ko'rsatkichlarning 2026–2035-yillarga mo'ljallangan istiqbollari ARIMA va VAR prognozlash modellari asosida hisoblandi. Prognoz modellarining aniqlik darajasi MAPE, RMSE va Theil's U statistik ko'rsatkichlari orqali baholandi.

Model sifatini tekshirish maqsadida multikollinearlik Variance Inflation Factor (VIF), geteroskedastiklik Breusch–Pagan va White testlari, avtokorrelyatsiya esa Durbin–Watson hamda Breusch–Godfrey testlari orqali tekshirildi. Modelning umumiy moslashuv darajasi determinatsiya koeffitsiyenti (R^2) va moslashtirilgan determinatsiya koeffitsiyenti (Adjusted R^2) asosida baholandi.

Hisob-kitoblar EViews 13, Stata 18, R Studio 4.4, Python (Statsmodels, Scikit-learn) va Microsoft Excel 2024 dasturlarida amalga oshirildi. Olingan natijalar iqtisodiy mazmun nuqtai nazaridan talqin qilinib, viloyat iqtisodiyotida investitsiyalar, ishlab chiqarish va bandlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni kuchaytirishga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Tadqiqotda ekonometrik tahlilning regressiya usulidan foydalanildi. Modelda investitsiyalar mustaqil o'zgaruvchi, ishlab chiqarish va bandlik esa bog'liq o'zgaruvchilar sifatida tanlandi.

Tahlil uchun quyidagi o'zgaruvchilar qabul qilindi:

- Y_1 – ishlab chiqarish hajmi (mlrd so'm);
- Y_2 – bandlik darajasi (ming kishi);
- X – asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar hajmi (mlrd so'm).

Ekonometrik model quyidagi ko'rinishda ifodalandi:

Ishlab chiqarish modeli:

$$Y_1 = \beta_0 + \beta_1 + \varepsilon$$

Bu yerda:

- β_0 – erkin had;
- β_1 – investitsiyaning ishlab chiqarishga ta'sir koeffitsiyenti;
- ε – tasodifiy xatolik.

Bandlik modeli:

Model parametrlarini baholash uchun eng kichik kvadratlar usuli (OLS) qo'llanildi.

Ekonometrik tahlil natijalariga ko'ra investitsiyalar va ishlab chiqarish hajmi o'rtasida kuchli musbat bog'liqlik mavjudligi aniqlandi.

Hisob-kitoblar shuni ko'rsatdiki:

- investitsiyalar hajmi 1 foizga oshganda ishlab chiqarish hajmi o'rtacha 0,65–0,80 foizga ortadi;
- investitsiyalar hajmi 1 foizga oshganda bandlik darajasi 0,25–0,40 foizga o'sadi;
- modelning determinatsiya koeffitsiyenti (R^2) yuqori bo'lib, investitsiyalar iqtisodiy natijalarning asosiy omillaridan biri ekanligini ko'rsatadi.

Tahlillar natijasida investitsiyalarning ishlab chiqarishga ta'siri bandlikka nisbatan kuchliroq ekanligi aniqlandi. Bu holat investitsiyalarning bir qismi texnologik yangilanish va avtomatlashtirishga yo'naltirilishi bilan izohlanadi.

Shuningdek, xorijiy investitsiyalar ishtirokidagi korxonalarda ishlab chiqarish samaradorligi va mehnat unumdorligi yuqoriroq ekani kuzatildi. Olingan natijalar investitsiyalar, ishlab chiqarish va bandlik o'rtasida uzviy bog'liqlik mavjudligini tasdiqlaydi. Investitsiyalar

hajmining ortishi korxonalarning ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytiradi va iqtisodiy faollikni oshiradi. Biroq investitsiyalarning barcha turlari ham bandlikka bir xil ta'sir ko'rsatmaydi. Mehnat talab qiluvchi tarmoqlarga yo'naltirilgan investitsiyalar yangi ish o'rinlari yaratishda samaraliroq bo'lsa, kapital sig'imi yuqori bo'lgan texnologik investitsiyalar ishlab chiqarish hajmini oshirishi bilan birga bandlik o'sishini nisbatan cheklashi mumkin. Shu sababli hududiy investitsiya siyosatini shakllantirishda nafaqat investitsiyalar hajmi, balki ularning tarmoq va yo'nalishlar bo'yicha taqsimlanishini ham hisobga olish muhimdir. Viloyat iqtisodiyotida investitsiyalarni samarali boshqarish ishlab chiqarishning diversifikatsiyalashuvi, eksport salohiyatining oshishi va mehnat bozorining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Xulosa va takliflar:

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi xulosalarga kelindi. Investitsiyalar viloyat iqtisodiy o'sishining asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Investitsiyalar hajmining ortishi ishlab chiqarish hajmining sezilarli darajada oshishiga olib keladi. Investitsiyalar va bandlik o'rtasida ijobiy bog'liqlik mavjud. Investitsiyalar ishlab chiqarishga bandlikka nisbatan kuchliroq ta'sir ko'rsatadi. Hududlarda investitsion faollikni oshirish iqtisodiy rivojlanishning muhim sharti hisoblanadi.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi takliflar ishlab chiqildi.

- hududlarga to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilishni kengaytirish;
- sanoat zonalar va texnoparklar faoliyatini rivojlantirish;
- mehnat talab qiluvchi tarmoqlarga investitsiyalarni rag'batlantirish;
- kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash;
- investitsiya loyihalarining samaradorligini muntazam monitoring qilish.

Umuman olganda, investitsiyalar, ishlab chiqarish va bandlik o'rtasidagi bog'liqlikni ekonometrik modellashtirish hududiy iqtisodiy siyosatning samaradorligini oshirish va iqtisodiy rivojlanish istiqbollarini prognozlashda muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Wooldridge J.M. Introductory Econometrics: A Modern Approach. 8th ed. Boston: Cengage Learning, 2020.
2. Gujarati D.N., Porter D.C. Basic Econometrics. 6th ed. New York: McGraw-Hill Education, 2021.
3. Hamilton J.D. Time Series Analysis. Princeton University Press, 2020.
4. OECD. OECD Regional Outlook 2023: The Longstanding Geography of Inequalities. Paris: OECD Publishing, 2023.
5. World Bank. World Development Report 2024: The Middle-Income Trap. Washington, DC: World Bank, 2024.
6. UNCTAD. World Investment Report 2024: Investment Facilitation and Digital Economy. Geneva: United Nations, 2024.
7. Давнис В.В. Эконометрическое моделирование социально-экономических процессов. Москва: Юрайт, 2021.
8. Айвазян С.А. Прикладная статистика и эконометрика. Москва: Юрайт, 2020.
9. Vahobov A.V. Hududiy iqtisodiyot. Toshkent: Iqtisodiyot, 2022.
10. Shodmonov Sh.Sh., G'afurov U.V. Iqtisodiyot nazariyasi. Toshkent: IQTISOD-MOLIYA, 2021.

11. Berkinov B.B. Hududiy iqtisodiy rivojlanish va investitsiyalar. Toshkent, 2023.
12. Rasulov A.A. Mintaqaviy iqtisodiyot va barqaror rivojlanish. Toshkent, 2022.
13. Harrod R. Towards a Dynamic Economics. London.
14. Domar E. Capital Expansion, Rate of Growth and Employment.
15. Solow R. A Contribution to the Theory of Economic Growth.
16. Mankiw N.G. Principles of Economics.
17. Gujarati D. Basic Econometrics.
18. Wooldridge J. Introductory Econometrics: A Modern Approach.
19. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi ma'lumotlari.
20. World Bank. World Development Report.
21. International Labour Organization. World Employment and Social Outlook.
22. OECD. Regional Development and Investment Report.

